

→
vinnings?
Og endaliga: So leingi vit
ikki hava nákað frægari, er
tað tá klókt at byrja at taka
kapitalistisku skipanina
av?

Eru hetta nýggja juristar-
nir, ið hava sett sær sum
mál, eins og Hitler gjordi
tað, við at misnýta ákæru-
valdið, at taka yvir tað pol-
itiska valdið?

FUNDAMENTALIS- TISKAR BRILLUR

Tí, hetta nýggja slagid, ið
sigst vera útgjørt við run-
dum sagbløðum, har onnur
hava albogar, tykist virkað
synkront við broytin-
garnar í opiniónini?
**Men var hetta alt ikki
neyvt í trá við opiniónina
og sostatt sum fjöldin vil-
di hava hetta?**

Fyrr enn nú har nýggja
maktcentrið í juraborgini í
Keymannahavn er fari í
hólt við at finlesa hvørja
tankastriku við fundamen-
talistiskum brillum, tá, og
tað er tað eg meini við, tá
verður alt, eisini tað ku-
tyme-
betingaða gjørt ólógligt!
Tað verður ikki eitt tað ei-
nasta av okkum øllum, ið
ikki verður tikið og dømt,
vita eftir!

Kanska verður tað ein ser-
lig alin, ið fer at vera nýtt,
tá straffútmátningar skulu
gerast fyrri tey okkum, ið
hava trúðað ein hampuli-
gan bil inn í húsfinging-
supphæddirnar, og nú byr-
ja eisini at bliva galið vo-
rið við fyrstasteinskriteri-
um hjá Jesusi Kristi, jo
men se: Tað var ikki eg,
drongirnir teir fyrdur meg.
... Í bankanum vart tú
háðaður, var tú so býtur at
koma við tínum egna pen-
ningi. Tað stóð í fagurlit-
tum faldarum, at tú
nærmast var býtur, um tú
setti tín egna pening í eitt
(vinnu) tól: "Takið við ok-
kara tilboði um fígging,
brúkið okkara pening, tað
er eingin orsak at binda
egnan pening í (vinnu)tól."

Fyri at tað ikki skal vera
lygn, so er tilboð bankans
avmyndað her.

KATASTROFA

Tann, ið hevur ábyrgdina
av at hava sett hetta skrið-
ulop í ferð, er hann ikki
klárur yvir hvat hetta í ver-
sta falli kann enda við? Tá
siggi eg burtur frá í fyrsta
umfari, at hann sjálvur,
hvør enn hann ella tey so
eru, sjálvi koma at vera tí-
kin av hesu somu skriðu,
so sikkurt sum amen í
kirkjuni. Tað umgongst ik-
ki.

ER ALT BROYTT

Máin at gera eitt skitsu-
projekt, at meta um kost-
naðin, at fáa ætlanina vir-
ðismetta, at søkja um
fígging, at fáa principiella
túlsøgn, at detailprojektera
og koma til nýggj tól, at
gera nýggjar metingar, at
gera býtingar í byggjiti-
ðini, at gera upp, og fáa
endaliga fígging, hetta er
tann máti ið verður brúktur
í flest øllum førum.
Í príncippinum akkurat tað

sama sum eg og kona mín,
ella tú og kona tín, kanska
børnini við, hava siti runt
køksborði, meðan skitsað,
prátað og roknað varð, tá
ið tað skuldi fáast yvir
høvdið, ikki bert her hjá
okkum, men eisini í Dan-
mark og øllum vesturhei-
minum, umframt flestu að-
ra staðni í heiminum, so er
hetta mátin ið liggur til
grund fyri okkara slagi av
búskapi, í kapitalistiska
"fria" marknaðarbúskapi-
num.
Tað eru nøkur, ið halda at
alt hetta kundi verið betri.
Kommunistarnir royndu
eitt annað slag av skipan,
hon royndist heldur ikki so
væl.

KOLLVELTING

Tað, sum er hent og hendir
í Føroyum, kann tað spyr-
jast um: Er tað ein roynd
at trevja upp grundarlagið
fyri okkara búskaparlugu
fyrirtæctum, her í øllum tí
vestara heimspartinum, el-
la hvað? Men kanska at tað
verður ikki so galið, vit
avretta bara nógmikið av
folki, so ríkiligt, at vit eru
viss um, at tað eisini hevur
eydnast at raka tey ið ra-
kast skulu.

At vit fáa nøkur óynskt lík,
tað hoyrir seg bara til. Tak
tí. Hiroshima. Har drupu
vit nokkur 100.000, men vit
fingu so sanniliga blást tað
japanska keisarahúsið til
himmals, ella gjørdur vit ik-
ki tað?

Jo men se, Iraq det var sgu
da í orden.
Har blástu vit einar 4 -
500.000 iraqar heim til
teirra Harra, fyri at basa
Satan Hussein, og vit fingu
hann.

Hann er ikki við at koma
fyri seg aftur, fyrr enn nú.
So um eini 1200 til 2000
fólk beinleiðis ella ikki
beinleiðis vera rakt í he-
sum umfarið - jo men se,
tað skulu tit bara læra at li-
va við.
Og um nakar fær ilt í aftur-
partin av at eg skrivi
dansk - hvat bagir - er
dansk ikki trygd fyri ok-
kara rættartrygd?

DANSKE BANK

Eingin veit, kanska fáa vit
Juraborgina at hyggja
nærri at einum máli, har
farið var í so vítt, sbr. ka-
pitalistiskum mátum. Tað
var tann kollo sali yvirprí-
surin føroyski skattgjaldar-
ar, yvir landskassan, vórðu
kroystr at lata fyri Den
Danske Bank. Kann tað ik-
ki eisini sigast vera
yvirfígging? Ella var tað
bara "tough business," gott
arbeiði o.s.v., alt í allarfrí-
nasta lagi, sjálvt um tað
kostar nakrar hundrad fer-
ðir meira enn tað, ið tala
verður um í samband við
skipabyggingum?
Ella Ráfiskaspurningurin
har Fochnévndin í
21,5 ár kostaði skattgjald-
darmum ml. 10 og 12
milliardi krónur, gjørt upp
sbr. 89 tølum. Ella bara flá-
kaðnaðin, har tað eydna-
ðist donskum konsulentfyr-
ritøkum, við føroyskum
undirskriftum, at fáa
fíggjað ein (yvir) prís,
stóran uml. 1.000 milliónir

krónir, um tað forslær,
men hvør veit og enn verri,
hvør skal siga, at slíkt he-
vur nákað við yvirfígging
at gera?

Nei eg meini so við.
Nú tá ið skriðan er lopin,
hví so ikki royna at fáa
heila lortið við?

Vit reisa okkum tá aftur
sum fuglurin Fønix, i strip-
pað,
totalt strippað,
uppaftur úr øskuni rein, lu-
trað, avsmurd, men so rein
við tann bera kropp, líka
so nakin sum Adam og
Eva, áðrenn tey vóru varð
við, at nákað var niðan fyri
nalvan.

Eitt sindur av einum para-
doxi. Áðrenn syndafalli
kundu vit saktans havt tí-
kið upp hin fyrsta steinin,
men nú ber illa til, vil
hann ikki fáa ein australsk-
kan form, ið ger, at hann
rakar okkum sjálvi?

Nei eg bara spyrji.
Eg hugsi um húsin, bilin,
vaskimaskinurnar, fyrsti-
buxirnar, stereo, sjónvarp,
Rhodos, Mallorca, um at
skifta kókin út, svart arbei-
ði o.s.v. o.s.v.

Ella um byrgingina norðan
fyri Streymin og Føroya
Banka og Olaf Olsen. Ella
nevndarformanssessin á
Skála Skipasmiðju, aftan á
at ein ministri fyri handil
og ídna sendi tveir avtø-
kustjórar til skipasmiðju-
na, har Heygadrangur, á
sinni, stóð í hálvum gekki
og hvussu í verðini tað
skuldi kunna lata seg gera
aftan á, sum ministari at
hava koyrt skipasmiðjuna
á heysin, sjálvur at kunna
partognast hesa skipasmið-
ju og sjálvur at kunna seta
seg í formannsessin eftir
hetta.

NEMESIS

Tað verður sagt, at einki er
so ringt, at tað ikki er gott
fyri okkurt. Kanska fara
hesir glúbsku nýggju juris-
tarnir í holt við at hyggja
eftir teimum viðurskiftu-
num eisini? Spurningurin
ið eftir stendur, er um het-
ta alt ikki heilt sjálvfylgju-
ligt eisini fer at raka ein
sjálfan? Og er tað ikki ei-
sini soleiðis at eitthvørt
steinkast á ein annan,
dúpað sæð er ein kryplan
av einum sjálfum, tí hevur
nakar fragd av at annar
ferð illa, tá er ein illa
sjúkur og hevur eina kry-
plaða sál.
Eg hugsi um meg sjálfan!

PRESSA

Komi eisini at hugsa um
journalistin á Sosialinum,
Jústinus Edjesgaard. Hann
skrivar 22 nov.: *Uppgerðin*
mótvegis útstúðrinum
*heldur fram. Hendan upp-
gerð kemur ikki at ríka*
føroyingin, men kann hon
seta eina skordur undir
føroysku skúuna, so hon
ikki aftur dettur á líðuna.
so er nógv vunnid Nei,
rætt hevur tú Jústinus:
Ábyrgdin og rættvisi verður
ikki funnið, um teir
fjóruti skuldsettu
(Fólkaðæðin í somu løtu,
Pressan vildi tað so!) enda
í rættinum, og kanska fáa
dóm. At "rætta bakara fyri

smíð" er ikki rættvisi og
tað flytur onga ábyrgd.
Jústusmóð er eingin skor-
ða, tvørturímóti tað er veg-
urin til sjálvsdestruktion,
tað er frelst fundamentalis-
ma, tað er hykl og mo-
ralskt forfall.

AVMARKA SKRÆÐL

Men lat okkum fyrst
halda og vóna at hetta ei-
nans fer at snúva seg um
skip og skipabygging.
Skadaárinini verða tá av-
markað til yrkisókið
skip/skipabygging og met-
ast kann fyrst og ímóti, tá
tað í Føroyum, komandi
100 árinu ikki verður
møguligt hjá nøkrum
føroyingi (ella nokrum
øðrum við tilknýti til
Føroyar) so mikið sum at
nevna orðið skip, fyri ikki
at tala um at fáa fíggja
nakra skipabygging.

UTTAN SKIP

Føroyar og føroyingar
skulu í t.d. 100 ár liva ut-
tan at tala um, ella fáast
við tey amboð, sum higar-
tað hava hildi okkum á lívi.
Hetta skulu vit til at venja
okkum við, tí hetta eru
konsekvensirnar av hesi
terroristlíkandi herferðini,
og tá er ógvusligu síðu-
árinini ikki tikið við, tí tey
eru so umfatandi at illa ber
til at fyrstlíta sær teir sor-
garleikir, ið eru farnir fram
inni hjá hundradals famil-
jum, hjá mammum og
børnum og næstringum til
hesu fólk ið finga jødisku
Krystallnáttuna so nær inn
at lívinum sum tilfellið
bleiv.

PRESSUVIT

Neyvan mundi tað verða
tilfitt journalista TV-
stjørna okkara Ø. Winthe-
reig mundi hava í huga-
num tá hann byrjaði sín
kanónjournalistisk í Sví?
Eg minnst at eg hugsaði:
Endiliga hava vit fingi ein
journalist, ið torur at siga
tað ið sigast skal. Nú fór at
bera til, at fáa allar teir
stóru tabusurningarnar
fram í ljósi: Óvurfrískka-
pin, grunnarnir, flotas-
mansetingin, flakavinnan,
blokkframleiðslan og tær
500 milliónir, hetta yvir
studningin kostaði samfel-
lagnum, um árið. Og avdú-
kingarnar um, at veðhal-
smilliónirnar í '89 gjørdist
eitt vinnulívspolitisk
strategisk mál, og søgan
um hvussu 180 milliónir í
tvungnari uppsparing vóru
býtur út millum Flakavir-
kisleiðslurnar av landstýri-
ni J.Sundstein.

Men hvat fingi vit? Hey-
gadrang, hvørs figgarliga
grundarlag var sora av so-
mu cirindalycsu kreftum
sum fóru við 2000 millió-
num í effektivum veðhal-
dum eftir einans 20 mána-
ðum.
Hevði tað so av illum veri
eitt reint skot! Men ein
neyðrækt skotin beint
upp í loft, har hon hevur
hingið líka síðan, eyg-
gleidd dag og nátt av ein-
um fólk, ið einki annað
hevur sæð, meðan svartir
skuggar fjala okkara son-
na, stóru og fjølláttaðu tru-
pulleikar. Teir, ið eingin
talar um. Slíkt er at har-

mast um.

4-500 ARBEIÐSPLÁSS OG

ROTIN EGG

Sum onkur tók til, at tað
ikki í føroyska skipasmið-
julelateraða heiminum, ik-
ki hevur funnist okkurt ro-
tið egg, tað er óumgongli-
gt, men so at taka og sen-
da allan eggjakassan í
ringrás, tað má sigast at
vera harmuligt.

Nógvir okkara hava stríðst
alla okkara ævi, at byggja
okkum føroyingum skip
og ein skipa smiðjuinna.
Ikki eina løtu hevur tað
verði neyðugt annað enn at
fegnast um gongdina sei-
nastu, gott 30, árinu. Eisini
hava vit verið stoltir, hvør
í sínum lagi av avrikunum
hjá hinum, eisini sjálvst um
tað ikki eydnaðist nógv væl
at virka saman, og bæði in-
nan- og uttanlanda, at stan-
da meira samdir.

Kortini nógvir 100 góðir
manns hava kent tað sum
stóran heiður at hava verið
við at bygt føroyska flotan
upp.

Nú er hann rotin og hvat
so?

At hava mist alt hettar á
gólvið sum konsekvens av
hásum fundamentalistisk-
um brølum um bløð og
hevnd, um fongsul og kon-
fiskatið, tað er harmiligt.

RÆTTARTRYGD

Móti terrorismu er bert eitt
vápn:

Okkara pressa.
Uttan so, at okkara pressa
fer upp part við terroristu-
num.

Hetta tykist at vera tað, ið
hent er.

Spurningurin er hví?

Hví er hetta so?

Er tað tí at øll hesi, ið man-
na okkara pressu, eru so
rein, at tey í hvørjum smá-
luti eru so frelst, at tey hal-
da seg til, at kunna gera
tað sum Jesus fekk sett ein
stoppara fyri, tá hann seg-
ði: "Tak tú, ið er reinur,
og kasta tann fyrsta stei-
nin".

Ella er hetta føtt av hatri,
blanda við býttleika. Pa-
nikkur og/ella ørkymlan.
Tí - kann tað ikki sigast, at
vit hava við, á einhvønn
hátt merkilig, fólk at gera,
sum soleiðis hava tveitt al-
lar føroyinar, tað samlaða
føroyska fólk, tjóðina alla,
í føvningin á Kirsten Ja-
cobsen, til háspott og sku-
tuls millum, fyrst og fremst
alt danska fólkid.

Gyklar ein føroyskur jour-
nalistur sær soverðið sum
hetta, at danir fara at skilja
ímillum tvey slag av
fólkum: tey sum hava fin-
gist við skip, og so tey sum
aldrin hava havt við eitt
skip at gera, sum til dømis
onkur føroyskur journalis-
tur?

Halda føroyskir journalis-
tar, at tað er munur á ei-
num føroyingi og einum
føroyingi, í Danmark, í
Grønlandi, í Skottlandi, í
Englandi, í Noregi, Íslandi
ella í Svíaríki, at tey frem-
mandu fara at siga: Hetta
er ein føroyingur, sum ein-
ki hevur haft við skip at
gera, hann hevur bert fin-
gist við at súgva føroyska

landskassan fyrst 5 - 600
milliónir, um ári í 21,5 ár.
(Hann er kanska okkara
løgmaláráðharri ídag, og
kann í tí skilið beita poli-
tiid eftir einum og
hvørjum, ið bara hevur
hugt skjeivt uppá hann sei-
nastu 20 árinu) ella hasin,
hann ger tað ikki í skipum,
hann hevur bert haft onkra
yvirfíggjaða lóð, ella hasin
hevur einans fingist við
spekulatið í jørð, og er
sostatt so gullefrin, og
hasin, hann hevur einans
fingist við tann samlaða
føroyska flakaðnaðin (fy-
rigeivið, tað vóru ikki
føroyingar, tað vóru danir
ið fingi lagt einar 1000
milliónir oman á rélla vir-
ði, á teim føroysku flaka-
virkinum, vistnok!). Og
hvør var tað, ið mátti gjal-
da í síðsta enda? VIT, jú
men er tað ikki altíð so?
Men vóru tað ikki eisini
VIT ið róptu flakavirki á
hvørjum tanga? - Jú guð
var tað so, og havandi
stöðuna í Vági, í Sandoy-
ni og aðrastaðni við, í hu-
ga, halda vit so ikki fram
at rópa akkurat líka so
hart, sum vit altíð hava
gjørt tað? Ella hasin, hann
hevur einans fingist við
sethúsavirfígging, ja
hann fekk virðið so langt
upp, at hann í lániupphæd-
dini eisini hevði nógmikið
til bæði luxusbil og uttan-
landaférid. Ella tak han-
dan fyrin har, hann hevur
bert sett sína arbeiðsmegi
og tænarast somikið nið-
ðanfyrri dagsprisin, at skat-
turin er frároknaður, solei-
ðis at felagskassin/land-
skassin er vorin snýttur fyri
sín part, men hann kann
jú saktans, hann arbeiðir
ikki hjá tí almenna, verður
ikki kannaður í høvd og
reyv og hann kann gera,
sum honun lystir.

SAKLIG

FJÖLLBROYTT

RÆTTARTRYGD?

Sambart Ø. Winthreig?

(Fjölirn 7/94) er fremsta

mál hjá einum (føroysk-

um) journalisti: Sakligheit

og fjölbroytti? Eitt er at

fara undir stórvask, men at

drassa alt oman til grannan

og har byrja at leika í, hvat

er tað fyrri nákað?

Ein spurningurin um etik

og moral kann tað so slei-

tsis ikki verða talan um. Er

tað nakar ið kann imynda

sær eina moralska kapita-

lismu ið virkar sambært

etikum reglum?

j.smith.

ps. Men hetta er kanska

sett í senu av Tjððveldis-

monnum ið nú eru vorin

ótólinir og vilja hava loys-

ing, tí loysing ferð at spyr-

jast burtur úr so ella so!

Ella tað var bara Staturin

ið vildi trekkja tenninar úr

føroyingum nú teir av ál-

vara eru farnir at telva við

brólar um 1.000 milliarda

oljuyvirðir, í føroysku un-

dirgrundini?

Ella er hetta alt kanska

ikki annað enn mín egna

rapplandi paranoia?

John Smith